

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

KLASA IV

rok szkolny 2026/2027

Szkoła Podstawowa nr 20 w Bielsku-Białej

I. PODSTAWA OPRACOWANIA

Przedmiotowe zasady oceniania z języka polskiego zostały opracowane na podstawie:

- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2025 r. poz. 881, z późn. zm.), w szczególności przepisów rozdziału 3a dotyczących oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów;
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 2572, z późn. zm.), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 20 sierpnia 2026 r. (Dz.U. z 2026 r. poz. 1122), obowiązujących od 1 września 2026 r.;
- rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (Dz.U. z 2026 r. poz. 378);
- programu nauczania języka polskiego realizowanego w klasie IV;
- wymagań edukacyjnych do serii „Moim zdaniem” Gdańskiego Wydawnictwa Oświatowego, opracowanych dla klasy IV w formule oceniania kształtującego i zgodnych z Reformą 2026 („Kompas Jutra”);
- Statutu Szkoły Podstawowej nr 20 w Bielsku-Białej.

Przedmiotowe zasady oceniania określają sposób sprawdzania i oceniania wiadomości oraz umiejętności uczniów na lekcjach języka polskiego.

Szczegółowe wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych ocen określa odrębny dokument „Wymagania edukacyjne do poszczególnych tematów – język polski, klasa IV szkoły podstawowej”.

W sprawach nieuregulowanych w niniejszym dokumencie obowiązują przepisy prawa oświatowego oraz zapisy Statutu Szkoły.

II. CELE OCENIANIA

Ocenianie jest integralną częścią procesu uczenia się. Jego celem jest wspieranie ucznia w rozwoju oraz dostarczanie mu informacji o postępach.

1. informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w nauce;
2. wskazywanie, co uczeń opanował, a nad czym powinien jeszcze pracować;
3. udzielanie informacji pomagających uczniowi w dalszym uczeniu się;
4. rozwijanie umiejętności samooceny i odpowiedzialności za własną naukę;
5. motywowanie do systematycznej pracy i podejmowania nowych wyzwań;
6. dostarczanie rodzicom lub prawnym opiekunom informacji o postępach, trudnościach oraz szczególnych uzdolnieniach ucznia;
7. umożliwienie nauczycielowi planowania i modyfikowania pracy dydaktycznej odpowiednio do potrzeb uczniów.

Ocenianiu podlegają wiadomości i umiejętności ucznia określone w wymaganiach edukacyjnych.

III. OCENIANIE SUMUJĄCE I KSZTAŁTUJĄCE

W pracy z uczniami stosuje się zarówno ocenianie sumujące, wyrażone stopniem szkolnym, jak i elementy oceniania kształtującego.

- ocenę wyrażoną stopniem;
- informację zwrotną;
- wskazówki do dalszej pracy;

- punkty za aktywność;
- samoocenę lub ocenę koleżeńską.

Przed wykonaniem wybranych zadań uczniowie mogą zostać zapoznani z kryteriami sukcesu (NaCoBeZU), czyli informacją, na co należy zwrócić szczególną uwagę podczas wykonywania zadania.

Informacja zwrotna wskazuje, odpowiednio do rodzaju zadania, co uczeń robi dobrze, co i w jaki sposób powinien poprawić oraz jak powinien dalej się uczyć.

Nie każda aktywność podejmowana podczas lekcji musi kończyć się wystawieniem stopnia. Błąd popełniony podczas nauki może być wykorzystany jako element procesu uczenia się.

IV. FORMY SPRAWDZANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI

- sprawdziany, testy i prace klasowe;
- kartkówki;
- prace pisemne wykonywane podczas lekcji;
- zadania sprawdzające znajomość i rozumienie lektur;
- ćwiczenia językowe, gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dyktanda;
- czytanie ze zrozumieniem;
- odpowiedzi i dłuższe wypowiedzi ustne;
- głośne czytanie i recytacja;
- prezentacje i projekty edukacyjne;
- pracę indywidualną i zespołową, zadania praktyczne i twórcze;
- inne formy pozwalające uczniowi zaprezentować posiadane wiadomości i umiejętności.

Dobór formy sprawdzania zależy od realizowanych treści oraz charakteru sprawdzanej umiejętności.

V. SPRAWDZIANY, PRACE KLASOWE I KARTKÓWKI

8. Sprawdziany i prace klasowe obejmujące większy zakres materiału są zapowiadane zgodnie z zasadami określonymi w Statucie Szkoły.
9. Uczeń zostaje poinformowany o zakresie wiadomości i umiejętności podlegających sprawdzeniu.
10. Kartkówka służy przede wszystkim sprawdzeniu bieżących wiadomości i umiejętności ucznia.
11. Uczeń nieobecny podczas zapowiedzianej pracy kontrolnej ustala z nauczycielem termin jej napisania.
12. Uczeń ma możliwość jednorazowej poprawy sprawdzianu lub pracy klasowej w terminie do dwóch tygodni od dnia wpisania oceny do dziennika.
13. Termin oraz sposób poprawy uczeń ustala z nauczycielem.
14. Przystąpienie do poprawy oraz uzyskany wynik zostają odnotowane w dzienniku elektronicznym.
15. Szczegółowe zasady organizowania prac pisemnych określa Statut Szkoły.

VI. AKTYWNOŚĆ I PRACA NA LEKCJI

Aktywność bieżąca ucznia może być oceniana punktowo. Punkty uczeń może otrzymywać między innymi za:

- aktywny udział w lekcji i samodzielne, trafne wypowiedzi;
- zaangażowanie w wykonywane zadania i twórcze rozwiązania;
- wykonywanie dodatkowych zadań i przygotowanie dodatkowych materiałów;
- udział w dyskusji i zaangażowanie w pracę zespołową;
- prezentowanie efektów własnej pracy;
- działania rozwijające zainteresowania polonistyczne.

Po zgromadzeniu 20 punktów uczeń może otrzymać ocenę celującą. System punktowy ma charakter motywujący i pozwala docenić systematyczną aktywność, inicjatywę i zaangażowanie ucznia.

VII. NIEPRZYGOTOWANIE DO LEKCJI

16. Uczeń ma prawo dwa razy w półroczu zgłosić nieprzygotowanie do zajęć bez konieczności podawania przyczyny.
17. Nieprzygotowanie należy zgłosić nauczycielowi przed sprawdzeniem listy obecności.
18. Zgłoszenie zostaje odnotowane w dzienniku elektronicznym i nie ma bezpośredniego wpływu na ocenę klasyfikacyjną.
19. Nieprzygotowanie nie może zostać wykorzystane w przypadku wcześniej zapowiedzianych sprawdzianów, prac klasowych, recytacji, prezentacji ani innych form sprawdzania, których termin został ustalony z odpowiednim wyprzedzeniem.
20. W szczególnych sytuacjach losowych nauczyciel uwzględnia indywidualną sytuację ucznia.

VIII. NIEOBECNOŚĆ I UZUPEŁNIANIE ZALEGŁOŚCI

21. Uczeń nieobecny na zajęciach powinien uzupełnić wiadomości i materiały niezbędne do dalszej pracy.
22. Po krótkiej nieobecności uczeń powinien uzupełnić zaległości w ciągu tygodnia od powrotu do szkoły.
23. W przypadku dłuższej usprawiedliwionej nieobecności czas i sposób uzupełnienia zaległości ustalane są indywidualnie.
24. Uczeń może zwrócić się do nauczyciela o pomoc w określeniu najważniejszych wiadomości i umiejętności, które powinien uzupełnić.

IX. PRACE DOMOWE

25. Pisemna praca domowa może być zadana uczniowi do samodzielnego wykonania w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych, jeżeli służy utrwalaniu, rozwijaniu lub praktycznemu zastosowaniu treści nauczania zrealizowanych podczas zajęć edukacyjnych.
26. Pisemna praca domowa nie jest obowiązkowa dla ucznia i nie ustala się z niej oceny.
27. Nauczyciel sprawdza każdą wykonaną przez ucznia pisemną pracę domową i przekazuje uczniowi informację o tym, co zrobił dobrze, co i w jaki sposób powinien poprawić oraz jak powinien dalej się uczyć.
28. Wykonywanie pisemnych prac domowych może mieć wpływ na podwyższenie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyłącznie wtedy, gdy przewidują to szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego określone w Statucie Szkoły.
29. Czytanie lektur i innych wskazanych tekstów, przygotowanie do recytacji, utrwalanie wiadomości, nauka zasad, pojęć i słownictwa oraz przygotowanie do zapowiedzianych form sprawdzania wiedzy nie są traktowane jako pisemna praca domowa.

Uwaga: powyższe zasady uwzględniają zmianę przepisów obowiązującą od 1 września 2026 r. (Dz.U. z 2026 r. poz. 1122).

X. SAMODZIELNOŚĆ PRACY UCZNIA

Praca przedstawiana przez ucznia jako własna powinna być wykonana samodzielnie, chyba że nauczyciel dopuścił pracę zespołową lub korzystanie z określonych źródeł i narzędzi.

Niedopuszczalne jest w szczególności:

- przepisywanie pracy innej osoby i przedstawianie jej jako własnej;
- kopiowanie gotowych prac lub ich fragmentów z Internetu;
- korzystanie podczas sprawdzianów, kartkówki i innych samodzielnych form pracy z niedozwolonych materiałów, urządzeń lub pomocy;
- przedstawianie jako własnej pracy wykonanej w całości lub w istotnej części przez inną osobę albo za pomocą narzędzia, którego użycie nie zostało dopuszczone.

Samodzielność jest jednym z elementów branych pod uwagę przy ocenie pracy ucznia.

XI. KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI I NARZĘDZI CYFROWYCH

Narzędzia cyfrowe, w tym narzędzia wykorzystujące sztuczną inteligencję (AI), mogą wspierać naukę języka polskiego, ale nie powinny zastępować samodzielnego myślenia, czytania, pisania i formułowania własnych wypowiedzi.

30. Uczeń może korzystać z AI, jeżeli nauczyciel dopuści taką możliwość w danym zadaniu.
31. Nauczyciel może określić sposób i zakres dopuszczalnego wykorzystania AI.
32. AI może być wykorzystywana m.in. do poszukiwania pomysłów, wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień, ćwiczenia umiejętności, porównywania sposobów rozwiązania problemu lub doskonalenia własnej pracy – jeżeli charakter zadania na to pozwala.
33. Uczeń powinien krytycznie oceniać informacje uzyskane za pomocą narzędzi cyfrowych i pamiętać, że mogą one zawierać błędy.
34. Niedopuszczalne jest przedstawianie tekstu lub innej pracy wygenerowanej przez AI jako w pełni samodzielnej pracy ucznia, jeżeli nauczyciel nie dopuścił takiego sposobu wykonania zadania.
35. Uczeń powinien potrafić wyjaśnić treść oddawanej pracy, uzasadnić zastosowane rozwiązania i wykazać się znajomością zawartych w niej informacji.
36. Jeżeli nauczyciel ma uzasadnione wątpliwości dotyczące samodzielności pracy, może poprosić ucznia o jej omówienie, wyjaśnienie sposobu wykonania lub wykonanie podobnego zadania samodzielnie.
37. Praca, której samodzielności nie można potwierdzić, nie stanowi wystarczającej podstawy do oceny poziomu wiadomości i umiejętności ucznia. Nauczyciel może sprawdzić dane wiadomości lub umiejętności w innej formie.

Celem tych zasad jest uczenie mądrego, odpowiedzialnego i uczciwego korzystania z nowych technologii.

XII. KRYTERIA OCENY PRAC PUNKTOWANYCH

W przypadku prac ocenianych punktowo stosuje się następującą skalę:

Ocena	Wynik procentowy
celujący	96–100%
bardzo dobry	90–95%
dobry	75–89%
dostateczny	50–74%
dopuszczający	30–49%
niedostateczny	0–29%

W przypadku niektórych zadań nauczyciel może zastosować kryteria właściwe dla sprawdzanej umiejętności. Uczniowie są wówczas informowani o kryteriach oceniania.

XIII. OCENIANIE PRAC PISEMNYCH

Przy ocenianiu wypowiedzi pisemnej, odpowiednio do rodzaju i celu pracy, uwzględnia się:

- realizację tematu i zgodność z wymaganą formą wypowiedzi;
- znajomość omawianych zagadnień;

- kompozycję, spójność i logiczne uporządkowanie treści;
- umiejętność rozwijania wypowiedzi i bogactwo słownictwa;
- poprawność językową i stylistyczną;
- poprawność ortograficzną i interpunkcyjną;
- czytelność i estetykę zapisu – z uwzględnieniem indywidualnych możliwości ucznia;
- samodzielność pracy.

Kryteria są dostosowane do rodzaju wypowiedzi oraz umiejętności poznanych wcześniej przez uczniów. Przed wykonaniem wybranych prac uczniowie mogą otrzymać szczegółowe kryteria sukcesu (NaCoBeZU). Twórcze prace pisemne mogą być opatrzone informacją zwrotną.

XIV. OCENIANIE WYPOWIEDZI USTNEJ, CZYTANIA I RECYTACJI

1. Wypowiedź ustna

- zgodność z tematem i znajomość zagadnienia;
- samodzielność, logiczność i spójność wypowiedzi;
- umiejętność formułowania i uzasadniania własnego zdania;
- poprawność językową, bogactwo słownictwa, kulturę języka i komunikatywność.

2. Recytacja

- znajomość tekstu;
- poprawność i wyrazistość mówienia oraz dykcję;
- intonację, tempo i pauzowanie;
- interpretację głosową tekstu.

W przypadku klasowego konkursu recytatorskiego mogą być dodatkowo uwzględnione gest, mimika, strój lub rekwizyt.

3. Głośne czytanie

- poprawność, płynność i wyrazistość;
- odpowiednie tempo;
- respektowanie znaków interpunkcyjnych;
- intonację i modulację głosu;
- rozumienie czytanego tekstu.

XV. WYMAGANIA EDUKACYJNE

Szczegółowe wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy IV określone są w odrębnym dokumencie „Wymagania edukacyjne do poszczególnych tematów – język polski, klasa IV szkoły podstawowej”.

- są powiązane z realizowanymi tematami i celami lekcji;
- określają wiadomości i umiejętności odpowiadające poszczególnym poziomom osiągnięć;
- są formułowane w sposób zrozumiały dla ucznia;
- mogą pełnić funkcję kryteriów sukcesu;
- stanowią podstawę planowania pracy, udzielania informacji zwrotnej oraz oceniania osiągnięć ucznia.

Uczeń jest zapoznawany z wymaganiami odpowiednio do realizowanych treści i podejmowanych form aktywności.

XVI. DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

38. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne oraz sposób sprawdzania wiadomości i umiejętności do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zaleceniami zawartymi w opinii lub orzeczeniu poradni psychologiczno-pedagogicznej.
39. Dostosowanie może obejmować m.in. wydłużenie czasu pracy, odpowiednie formułowanie i wyjaśnianie poleceń, zmianę formy sprawdzania wiadomości, dzielenie materiału na mniejsze partie, uwzględnienie specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu, umożliwienie korzystania z odpowiednich pomocy lub dostosowanie organizacji pracy.
40. Sposób dostosowania wynika z indywidualnych potrzeb konkretnego ucznia.
41. Dostosowanie nie oznacza automatycznego obniżenia wymagań, lecz stworzenie uczniowi warunków umożliwiających zaprezentowanie posiadanych wiadomości i umiejętności.

XVII. OCENA ŚRÓDROCZNA I ROCZNA

42. Ocena śródroczna i roczna określa poziom oraz postępy ucznia w opanowaniu wiadomości i umiejętności wynikających z wymagań edukacyjnych.
43. Ocena klasyfikacyjna nie jest ustalana na podstawie średniej arytmetycznej ocen bieżących.
44. Przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej nauczyciel bierze pod uwagę poziom opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych, uwzględniając różnorodne sposoby ich prezentowania.
45. Szczegółowe zasady informowania o przewidywanych ocenach klasyfikacyjnych określa Statut Szkoły.

XVIII. WARUNKI I TRYB UZYSKANIA OCENY WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego określa Statut Szkoły. Uczeń oraz jego rodzice lub prawni opiekunowie są informowani o przewidywanej ocenie oraz możliwościach postępowania zgodnie z zasadami obowiązującymi w szkole.

XIX. INFORMOWANIE UCZNIÓW I RODZICÓW

46. Uczniowie są na bieżąco informowani o uzyskiwanych ocenach i wynikach swojej pracy.
47. Oceny bieżące są wpisywane do dziennika elektronicznego.
48. Uczeń otrzymuje informację dotyczącą swoich osiągnięć w formie odpowiedniej do rodzaju wykonywanego zadania.
49. Sprawdzone i ocenione prace są udostępniane uczniom oraz rodzicom lub prawnym opiekunom zgodnie z zasadami obowiązującymi w szkole.
50. Rodzice lub prawni opiekunowie uzyskują informacje o osiągnięciach ucznia poprzez dziennik elektroniczny, podczas zebrań, konsultacji oraz indywidualnych kontaktów z nauczycielem.

XX. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

51. Na początku roku szkolnego uczniowie zostają zapoznani z zasadami oceniania, wymaganiami edukacyjnymi, sposobami sprawdzania wiadomości i umiejętności, zasadami poprawiania ocen oraz zasadami dotyczącymi samodzielności pracy i korzystania z nowych technologii.
52. Rodzice lub prawni opiekunowie mają możliwość zapoznania się z Przedmiotowymi Zasadami Oceniania oraz wymaganiami edukacyjnymi.
53. Przedmiotowe Zasady Oceniania oraz szczegółowe wymagania edukacyjne stanowią dwa wzajemnie uzupełniające się dokumenty.
54. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym dokumencie obowiązują aktualne przepisy prawa oświatowego oraz postanowienia Statutu Szkoły Podstawowej nr 20 w Bielsku-Białej.
55. Przedmiotowe Zasady Oceniania obowiązują w roku szkolnym 2026/2027.

.....
podpis nauczyciela